Број 183. У Новом Саду, у уторак 17. августа 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за празником.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.
Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

Куропаткин.

Јапански пријатељи стоје запрепашћени. Данас признају и сами, да оно, чему су се толико радовали, беше само леп сан.

Јеврејска и енглеска штампа узимала је досадање борбе сасвим озбиљно. Мислили су скоро ће бити и крај По њиховом: руска је војска стално одступала, јер беше потучена. И само смо писали: Сад ће Јапанци одсећи Куропаткину одступницу. Сад ће Штакелберга сасвим одвојити. и т. д. И само су се бојали, да Куропаткин не побегне из Љаојана.

Сад гуде сасвим друкчије. На манџурској позорници подигла се завеса, и иза те завесе види се руска војска уједињена, Љаојан утврђен, а у њему огромна количина хране и муниције. Куропаткин се смеши и вели Јапанцима: „Изволите. Овде ћемо!“ А он је увек говорио, да ће главна битка бити тамо, где он хоће и онда кад он хоће.

Одржао је реч. Оперирао је врло вешто, то му данас признају и противници. Тукао се тек толико, да добије времена. Док је на којој страни могао јако да шкоди противнику, његова војска се борила, после се повлачила, обилазила, мењала положај. Јапанци су гинули као муве, али су се тешили да побеђују. Та за Бога, Руси уступају.

Тада се подигла завеса и Енглези и Јевреји запрепастише се. То је као кад год у позоришту. „Јунак“ побеђује, гледалац мисли видеће га увеличаног круном. А кад се дигне завеса, он га гледа наједаред гологлавог, с везаним рукама, пред губилиштем.

Пријатељи Јапана у првом изненађењу заборавили и да лажу. Признају, да је Куропаткин нешто мало друкчији, но што су мислили. Велике јапанске војсковође: Куроки, Оку, Ноцу, не могоше га ни стаманити ни одвести од његове намере, и ако нападаху на њега са три стране.

Сад је Куропаткин од Љаојана направио, баш по речима јапанских пријатеља, другу Плевну. Али далеко јачу. И Јапанци не могу заузети Љаојан лако, а можда никако. У часу, кад Јапанци зиде на чему су, руска трансибирска железница довршује се и код Бајкала А излази наредба, да Русија мобилише нову војску. Љаојан ће се држати док нова војска не дође и онда збогом лепи снови.

Сад постаје јасно, зашто Јапан с толиком снагом напада Порт-Артур и хоће пошто по то, да га заузме. Требају му тешки порт артурски топови, да њима бије Љаојан, јер су утврђења руска огромна, а војска у тим утврђењима доста велика Та је војска данас толика, да је Јапанци не смеју оставити себи за леђа, а не могу је победити.

Испред Љаојана тече бој већ неколико дана. Руси се повлаче према својим утврђењима. Али и пре тога гледају са сваког положаја да шкоде противнику што већма могу.

А они то могу данас јаче но иначе. За време јапанско кинеске војне, Јапанци су одмерили тачно одстојања од једне позиције до друге. И јер су имали у џепу та одстојања, нису морали за време битке да их траже, него су већ њихови први топовски метци погађали у центрум. То је Русима највише шкодило. У борбама пред Љаојаном показало се, да Руси познају тачно одстојања са једне позиције на другу, и њихови су топови чинили чуда...

Наступа други чин. Позорница је сасвим друкчија и ако Јапанци још увек имају далеко јачу војску од Руси. Трећи чин ће испасти по Јапанце на бојишту веома жолостан.

Наши близанци.

I.

У животу своме сваки је наилазио већ на близанце. Многи је видео и срашћене близанце. Интересантне су то наказе, ти срашћени близанци. Станеш, гледиш, чудиш се; па ипак је то ситна стварчица према — аутономним близанцима нашим.

У епархији темишварској, мршави Милан Андрић, привремени је епархијскв бележник у истој епархији, дебели др. Љубомир Павловић потпредседник је епарх. скупштине и апсолутни главар административног одбора. У истој епархији темишварској има и једна велика црквена општина, велика ал' запуштена. Кум јој при крштењу даде име Меленце. Та црквена општина има неко смрдљиво блато; смрдљиво ал' чудотворно и лековито. У то се блато заљубио дебели др. Љуба, а мршави Андрић чинио је „чини“ и „ишао на руку“, да се њих двоје вежу, ма и у дивљем браку. Ко ће да прозре дубине морске? Ко да догледа висине небеске? Ко ли да докучи сласти блата чудног?

Андрић, Павловић, Русанда — то су наши аутономни близанци; једно срце у три лица. Требали помоћи Андрићу — Љубомир је ту. Требали прискочити Љубомиру — Андрић већ је ту. Штуцне ли се штогод Русанди — и Милан и Љубомир су ту. Идиличку љубав проводили су ови близанци Проводили су мирно, обазриво и мудро.

Но „бездјелницима“, не годи мир. Нађоше се бездушници, који се зарекоше, да ће загорчати идиличке сласти близаначке. Мршави Андрић, доби крила Икарова, полети из канцеларије епархијске, љосну бедник о ледину и угрува леђа поштења свога. Дебели Љуба, „заморио се“ силним пословима, те својевољно захваљује на управитељству „Русанде“; а јадна „Русанда“ — уцвељена и ојађена — купа се у рођеноме блату своме.

Љубавни суд је пуваo а чудновати „мирис“, осетио се од Темишвара па до Карловаца. Зачуђен свет, пита се у чуду: Шта то би? И како то да бист?

* * *

Дозлогрдиле Саборском Одбору тужбе из Меленаца и епархије темишварске, те послао тамо своје изасланике.

Изасланици прегледали рад канцеларијски и пронашли покор. Истина је додуше, да је већ пре две године утврђено на епархијској скупштини темишварској, да је у епарх. канцеларији највећи неред. Скупштина је наложила административном своме одбору, да поведе истрагу против

ПОДЛИСТАК.

ОН?

— НОВЕЛА. —

Guy de Maupassant.

Ти ме не схваћаш, драги пријатељу? Разумем. Ти ме сматраш за лудог? То јесам малко, али никако због онога, што ти наваћаш.

Јест, ја се женим.

Но ипак се нису ни за длаку изменили моји појмови и моја уверења. Ја још увек држим законито здружење за глупост. Ја сам уверен да између десет мужева, осморицу изневере жене. Па боље и не заслужују, кад су били тако глупи, да се окују целога свога живота, и одреку слободне љубави, јединог уживања и насладе, што постоји на свету, и да потсеку крила вољи, која нас гони увек свима женама.

Ја се осећам неспособан да љубим једну жену, јер увек и све друге јако волем. Волео бих, да имам хиљаду руку, хиљаду усана, хиљаду темперамената, па да у исто доба загрлим читаву гомилу ових примамљивих бића.

Па поред свега тога ја се женим.

Морам додати, да девојку, која ће бити од сутра моја жена, готово и не познајем. Видео сам је четир до пет пута. Знам да ми се допада, а то је довољно за сврху ради које ју потребујем. Мала је, плава и примамљива. Прекосутра ћу можда желити какву високу, витку и црномањасту.

Из средње је породице, није богата; она ква, каквих можеш у свако доба наћи; подесну за женидбу, без видних добрих или рђавих својстава. Сад говоре: »Баш је лепа госпођица Лајол«, а сутра ће рећи: »Госпођа Рајмонд је врло лепа«. Укратко, она припада оном реду пријатних, младих девојака, које са задовољством узимаш за жену, док се једнога дана не увериш, да све остале жене волијеш од оне коју си изабрао.

»Па нашто се онда женити«, питаш.

Чисто не смем да ти признам чудноват и невероватан разлог, који ме гони на овај бесмислени корак.

Ја се женим да нисам сам. Не знам како да ти то ближе и разумљивије објасним. Моје је душевно стање тако жалосно, да ћеш ме или сажаљевати или презирати. Ја ноћу не ћу да будем сам. Хоћу код себе, уза себе, да осећам једно створење, створење које уме говорити без обзира шта.

Желим, кад се ноћу пробудим иза сна, да је могу штагод запитати, ма штагод глупо, само да чујем глас, да осетим, да има некога у моме стану, да знам, да је будна још једна душа, кад запалим свећу, да угледам човечје лице уза себе, јер . . . . . јер — не смем готово да ти признам — јер се бојим, кад сам сâм.

Тиме још не разумеш.

Ја се не бојим какве опасности. Кад би ми ушао у собу разбојник, ја би га без икаква страха убио. Не бојим се ни духова, јер не верујем ни у шта натприродно. Не бојим се ни мртвих, јер верујем у коначну пропаст сваког бића, које умре.

Него? — — — Ја се бојим сама себе. Бојим се страха; бојим се мука своје душе, која је ван себе; бојим се грозног осећаја једног несватљивог страха.

Смеј се ако хоћеш. Ужасно је и неизлечиво. Бојим се зидова, намештаја, познати предмета, који за ме имају у себи често једну врсту анималнога живота. Особито се бојим страшног немира својих мисли; бојим се свога разума, који често измрвљен тајанственим и несхватљивим страхом изгледа ми да клизи као песак.

Најпре осетим, како ми се у душу увлачи неки неодређени немир и како ме подилази језа. Обазрем се Ништа! А хтео сам ипак да пронађем узрок, јер се плашим само зато, што не разумем узрок свога страха.

Говорим! Бојим се свога гласа. Идем! Бојим се непознатог за вратима, за завесама, у орману, под креветом, а знам да нема нигде ништа. Брзо се окренем, јер се бојим онога, што је иза мене, премда нема ничега, и ја то знам.

Постајем све узбуђенији; осећам, да ми се страх увећава и закључавам собу; бегам у кревет, сакријем се под покривач дуго, дуго, знајући да на столу горе свећа и да је треба да угасим.

Али не смем.

Зар није грозно проводити такав живот?

чиновника. Ти криви чиновници, били су — г. Милан Андрић. Но господство њихово, смејало се томе закључку, јер у административном одбору неограничени господари беху, близанци наши — Андрић и Павловић — и од истраге, не би никад ништа. Тек на налог Саборског Одбора, отпочео је истражни административни одбор истрагу против Милана Андрића и то две године после закључка епархијске скупштине.

Истражно поверенство саборског одбора, пронашло је ово: Меленци не спадају у нашу автономију; јер списе, који се односе на Меленце, није могао добити ни саборски одбор, поред свих пожуривања. Ти су се списи истина налазили у епарх. канцеларији, али су близанци наши вазда одговарали, да списи нису код њих, а чим их добију натраг, послаће их, разуме се, претпостављеној власти. Налог саборског одбора стигао је административном одбору 15 (28.) фебруара 1904. године. А Андрић, на жељу Павловића, издаје затражена нека акта изасланику епарх. школског одбора 14. (27.) маја 1904. — три месеца дакле доцније — не одговара ипак саборском одбору, да акта није могао послати, јер су издата — епархијском школском одбору. Тако се „шалио“ г. бележник Андрић и г. Павловић са саборским одбором.

Записника о седницама административног одбора од г 1897., 1902. и 1903. ни како нема; а записници од г. 1898., 1899, 1900. и 1901. врло су непотпуни и мањкави, са пупо празних места (пенџера) у које је требало унети донесена решења. У години 1901. има шта више решења, преко кога је прелепљена хартија са посве другачијим решењем, а дотичног акта у архиви — нема. Ниједан записник административног одбора није потписан ни оверовљен.

Записници конзисторијални и школског епарх. одбора у реду су иначе, но нису потписани од епископа Никанора, те оверовљење њихово није у реду, а у записнику од г. 1899. фале многи листови.

У канцеларији се нашао силан заостатак, почевши од год. 1897. па до данас. Тих заостатака има 629 комада. Од тих заостатака има 80 комада, који су додуше решени, али нису никад израђени, нити странкама послани; а остали (око 550 комада, пет стотина и педесет), нису никад унешени у епарх. седнице, те дакле нису ни решени.

Још год. 1898. примио је Милан Андрић предујам од 40 круна да спроведе истрагу у Малом Бечкереку и Бега св. Ђурђу Но он ни за шест година није никад имао каде, ни да тамо отиде, ни новац да врати. Нит власт своју о томе да обавести.

У чекмеџету бележниковом нашао се поштански купон од 48 круна од г. 1901 Тај новац послао је председник сентпетерске црквене општине у корист јерера Исидора Николића. Но г. Андрић тај новац нигде у књигама спровео није, а није га послао ни јереју Николићу, већ га је задржао себи и потрошио, а тај акт забравио у своме чекмеџету. Овакви поступак здраво мириши на проневеру, те је г. Андрић на позив изасланства одмах тај новац предао у епарх. благајну.

Од записника од год. 1904. два прва нису још израђена. Белешке које се воде у седницама врло су непотпуне и испод сваке критике Зато је у седници админ. одбора од 29 септембра 1899., потпредседник Ристић и могао рећи с правом, да се писмена решења издају друкчије, него што су у истини донесена.

При одбрани својој Андрић се је правдао, нападајући и сумњичећи друге. Тако је нападао Милету Јакшића и добротвора Николића, као лење и неспособне чиновнике. А сумњичио реф. Поповића, да је украо неки акт, који се баш оног часа у архиви нашао. Тај акт је тражио и ургијао епарх. школски одбор шест пута, а г. Андрић никад ни одговор дао није. Милету Јакшића је сумњичио да је велики дењак нерешених аката сакрио у архиви.

Међутим сам г. Андрић имао је у своме столу 130 комада заостатака, помешао са вежбањима у бубнуотеци. Уверени смо, да ће се при потањем истраживању пронаћи много већи и много више грехова Милана Андрића тога љубимца и близанца дра Љубомира Павловића и његових протектора „Браника“ и „Н. Србобрана“.

М.

Нови Сад, 16. августа.

Италија и Аустро-Угарска. Све више избија клин кроз врећу и све је јасније, да је између Аустро Угарске и Италије, ова два члана, толико хваљеног тројног савеза, дошло до толике запетости, да је могуће сваког часа, да пукне спона, што их везује. Лане је већ ствар висила само о кончићу, и у војним круговима чак шаптало се, како је све спремно да идемо у Италију. Ствар је у последњем тренутку била „заглађена.“ Познато је и то како је Италија одговорила, кад су делегације одобриле велики војни зајам. Од то доба не силази с дневног реда у јавности и дипломатским круговима, наш однос са Италијом. У преговорима о трговачком уговору никако да се постигне споразум и ако су се изасланици ради лакшег и мирнијег саветовања селили из „бурног Рима“ у другу тишију талијанску варош. „Пешт. Лојд“ који је још до јуче узносио чврстоћу тројног савеза и искреност међу савезницима има у броју своме од недеље уводни чланак о затегнутим односима између ова два савезника. Одмах у почетку вели, како политичари Аустро-Угарске још у прво време нису се успављивали ружичастим сновима о савезним односима с Италијом. „Знало се одмах да се не може рачунати на љубав ватреног суседа а и врло ограничено у његову верност.“ Говорећи даље о тешкоћама при преговорима о трговачком уговору, истиче, како је врло особено, да се некоје велике диференције у том питању могу само наслућивати, а да се за сада незнају, но судећи по свему, да нису ипак такове, да се недају изравнати. И пита, зашто се у Италији тера она тако страсно подстицање и дражење против Аустро-Угарске, кад ова није дала повода томе. Дали су доиста већ у Италији пресећени савеза с њом? То онда треба отворено рећи. „Пешт. Лојд“ незадовољан је и са владом, те вели, да ако доиста тако стоји ствар, да се има само бирати између једног незадовољног савезника, који својим радом и делањем, компромитује не само савезнички однос, већ и саму помисао о савезу, и између отвореног непријатеља, који од свог срца не ствара убилачку гробницу и не води политику штилета, то онда избор није тежак. То питање треба да се премери. „Пешт. Лојд“ завршује, како је још у рукама талијанских државника, да отклоне оне подхвате и дражење. Пусте ли да ова расту, то могу врло брзо изгубити превласт над њима.“ — Овај чланак „Пешт. Лојд“ најјасније говори, колико је чврста она толико хваљена искрена и трајна спона у тројном савезу.

Нови Сад, 16. августа.

„Чему нас учи избор у Илочком срезу?“ На овај чланак који је изашао у „Застави“ има у Н. Србобрану одговор. Писац „Н. Србобрана“ види у Заставином чланку наивност. Али заборавља, да некоме изгледа нешто наивно често само зато, што је он наиван и не може да схвати прилике ни да их разуме.

Писац не може да замисли, да би пасивитет свију опозиционих странака, могао бити неугодан влади. Јер влада тек не би рекла: Људи, браћо, ево вам све што хоћете, идите на изборе!

Дабогме да не би! Али је свакојако угодно једној насилничкој влади, да се позива на већину, коју је добила на бирилишту и да се приказује народу, свету и владару као носилац народне воље.

Писац онога чланка у „Н. Србобрану“ не зна за оне тешкоће, које има влада без опозиције у сабору. Опозиција се ствара у њеном табору и долази до великих трзавица. Још мање разуме, шта значи пасивитет целе опозиције, какав је то протест и колико то руши углед владе.

Ко познаје данашње прилике и оно што се руши и спрема, тај може претпоставити значај тога, кад дође питање о променама. Зар ће теже падати у вагу неколико опозиционих посланика, него онај протест целе опозиције (која има већину

Пре нисам никад тако шта осећао. Долазио сам увек мирно кући. У стану сам ходао тамо амо, не осећајући ни најмање, да ми штагод узнемирива свежину духа. Да ми је когод рекао каква ће ме болест, какав несхватљиви, глупи страх једнога дана обузети, ја би га сигурно исмејао; онда сам још у највећем мраку мирно отварао сва врата, легао мирно не закључавши врата и нисам у по ноћи устајао да се уверим, јесу ли сви излази из собе добро затворени. — Све ово отпочело је на чудноват начин тек прошле године.

Било је то једног влажног јесењег дана. Кад је моја газдарица, пошто сам вечерао, отишла кући, мислио сам шта да отпочнем. Прођем неколико пута по соби. Осећао сам се веома уморан и без разлога као утучен; неспособан за сваки рад, шта више слаб и за само читање. Ситна киша обасипала је прозорска окна; био сам невесео — пун оне безразложне туге, која нам јој кадра сузе на очи натерати и која нас гони, да ма с киме разговарамо, само да свалимо са себе терет наших мисли.

Осећао сам се усамљен. Мој ми се стан никад није учинио тако празан као сад. Без крајна, горка самоћа обузе ме. Шта да радим? Поново седнем. Нервозно нестрпљење струјало је кроз мене и ја опет устанем и почнем ходати. Можда сам имао и малу грозницу, јер су ми гореле руке, које сам држао скрштене на леђи, као што се то ради кад човек сам хода. Уједанпут ме поли по леђи хладна језа; учини ми се као да спољашња влага допире до мене. Одмах запалим свећу, то ми је било први пут. Наново седнем не скидајући очију с пламена. Брзо осетим да не могу непрестано седети; морао сам изићи напоље, да се разаходим, да потражим каквог пријатеља.

Изађем, дакле, напоље. Одем к тројици другова, али их не затекнем код куће. Тада пођох к булевару, с чврстом одлуком, да дотле тражим, догод не нађем ма каквог познаника.

Свуда изгледаше тужно. Мокри се тротоари светлуцаху, а тешка влага непровидне кише, која је изазивала језу у човеку, притискиваше улице и изгледаше да замара и помрачује ноћне светиљке.

»Ја вечерас не ћу никога наћи, с ким би могао прекратити време.«

Претражио сам више пута све кафане од ла Мадељена па до Фобург Поасоњера. Свуда сам видео људе необично невесела лица, који као да нису имали ни снаге, да своје пиће до краја попију.

Тако сам лутао дуго времена, тамо, амо, и тек око поноћи пођем кући. Био сам сасвим миран, но јако уморан. Портир који иначе у 11 сах. леже, отвори ми, сасвим против своје навике, сместа врата и ја помислим: »Мора да је какав кирајџија, баш пре мене дошао кући“.

Ја кад идем куда из стана, закључавам обично двапут своја врата. На моје изненађење, нађем их сад једноставно притворена, и помислим да су ми можда у току вечери донешена писма.

(Свршиће се.)

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

народа за собом) и њена изјава: Не дамо да терате с нами насиље и комедију.

Ко признаје насиље и рђав изборни систем рђаво ради ако мисли да ће ма и појачана свест моћи да победи све то на биралишту. Под овим данашњим системом и данашњим насиљем није могуће да народ на опозиција иоле дође до свог уплива.

Но о овом ће се расправљати у своје време, разуме се озбиљно. Јер је веома неозбиљно, кад писац у „Н. Србобрану“ не разуме, да кад једна странка начелно искључи активитет за једну саборску периоду, зашто она не мења то држање при накнадном избору у тој истој периоди.

И шта да кажемо, кад писац не признаје, да је влади неугодан пасивитет опозиције, а то зато јер ето влада у Угарској не излази на сусрет народносним посланицима шта више гони их. Та не жели она њих у сабору да им попушта, него да се види, да су и они ту и да се бори с њима и да из те борбе бајаги излази њезина победа. Та воле влада народносне посланике, који се једва чују и изгледају скрани и сломијени.

Но доћи ће до избора, па вероватно и до активитета, јер је већина опозиције за то. Само се бојимо, да ће се доцне увидети, како смо ми имали право. Увидеће се, да би боље било, да смо ми једног дана на пољу, ван сабора, (што нисмо хтели у њега) те да се мора рачунати с тим протестом, него да има цела опозиција и у угарском и у хрватско славонском сабору само неколико посланика, па ти, да представљају протест и снагу опозиције.

Ал дабогме, наивност, наивност.

Нови Сад, 16. августа.

Накнадни избор у Печки. У Печки је био накнадни избор посланика за угарски сабор. Владина странка кандидовала је Фрању Херцега, који је добио 802 гласа, Угроновци су кандидовали Зилинског који је добио 457 гласова, а Румуни су кандидовали народносног посланика Ђорђа Попа, који је добио 429 гласова. Према томе доћи ће до ужег избора између кандидата владине странке и Угроновца. Румуни неће се мешати у накнадни избор и тако ће победити владин кандидат. Занимљиво је ово: Румуни су у том срезу у већини по броју становништва, али су бирача имали само нешто преко 40%. А добили су за свог кандидата 25%. Они су развили живу агитацију, али је већ самим пописом бирача њихов успех онемогућен.

Нови Сад, 16. августа.

На краљев рођен-дан се догодило у Ђакову нешто, што је увредило цео хрватски народ. Тамо је, заменик финанцијалног директора Кричевој наредио, да се са порезног звања скине хрватска застава зато, јер поред ње није било мађарске. Грађани ђаковачки, издали су од себе изјаву, којом то осуђују, али је услед тога дошло до демонстрација и у Осеку. Ђаци су демонстрирали пред кућом тога чиновника а чулу се у више маха узвици: Апцуг Тиса, апцуг Хедервари, апцуг Банфи и тд. Од демонстраната, нико није затворен. Долазак финанцијалног директора Мачванског из Загреба, доводи се с тим у свезу. — Ова ствар са заставом је заиста неправда, која се наноси Хрватима. Било је већ више пута сличних афера са заставама и са мађарским натписима на финацијалним зградама, па се чак проливала и крв. И ту се сад намеће питање: зашто Хрвати при свем том, кад су тако стешњени код своје куће, не попуштају према Србима? Они би хтели слободу, да им нико не смета у њиховим народносним осећајима а у исту погрешку падају — према Србима. Хоће ли наићи када време, да они увиде, да су и Срби у Хрватској и Славонији с њима равноправни грађани и да би они — Хрвати — са Србима у свези и слови много боље пролазили, него овако!...

Политички преглед.

Арбанашка зверства против Срба. Београдска „Самоуправа“ јављаа, како су Арбанаси за последњих неколико дана убили једанаест Срба и како су намерни да убију још 40 Срба од најугледнијих српских породица. И како је турска влада на сва ова зверства посве равнодушна, „Самоуправа“ озбиљно опомиње турску владу да не мође сувише на пробиу српско стрпљење.

Русини у Галицији и Кербер. Поводом доласка дра Кербера, председника аустријског министарства, у Лавов, сазвали су галички Русини народни збор тамо, на којем ће, како се вели у јавну прогласу, отворено, али лојално, жако приликује независним грађанима једне уставне државе, говорити о неправди,, која се њима чини, а о чему пише русинска штампа и о чему су заступници русинског народа у државном већу и земаљском сабору увек говорили и још говоре. Др. Кербер објавио је, да хоће да позна одношаје у нашим земљама; и сад треба да чује из уста искупљена русинска света, истину, а да се нико не усуди, да наш глас угуши.

Руско-јапански рат.

Распламтела се крвава борба на све стране. Код Порт-Артура и код Љаојанга. Код Порт-Артура Јапанци очајно покушаше свом снагом, свим силама, да град оборе. Јапански, енглески и чивутски извештаји, јавили су већ да је после ове јединствене очајне борбе, Порт-Артур већ у јапанским рукама. Но сад стиже брзојаван извештај из Токија, **како се увидело да је заузеће Порт Артура далеко теже но што се држало. Токијом је овладало велико разочарење, што се пад Порт Артура толико отеже. Јапанцима није пошло ни после најочајнијих напада да заузму утврђење Инау. Шта више при више покушаја бачени су натраг.** Кад овако јављају из Токија онда се даје разумети, како тек мора да стоји ствар у правој боји њеној. И смело се може утврдити, да је и најновији очајан покушај јапански морао испасти по њи као страшан пораз.

Многи тврде да је Куроки и отпочео напад на Љаојанг, држећи пад Порт-Артура као свршену ствар. По енглеским и другим извештајима јапанска снага код Љаојанга износи 200 хиљада људи а за Куропаткина веле, да има 150 хиљада људи. Осим тога наводе, како је Куропаткин Љаојанг ванредно утврдио и направио од њега другу Плевну. (Види чланак у данашњој „Застави“.) Кад ствар тако стоји, онда су Јапанци доиста слаби, да против таке силе и против толике руске снаге заподену одлучну борбу. И природно је да су морали рачунати на ону војску своју код Порт-Артура и оне многе тешке своје топове тамо па и у самом Порт-Артуру. То би све довукли против Љаојанга. За то и мора да се већ разлеже лелек по Јапану, што Порт-Артур и сад још није пао, и што је његова храбра посада, Јапанце још потукла и одбила тамо, где се најочајнија борба водила. Сад ће требати нове војске за Порт-Артур, а не да и она јапанска војска око њега, пође против Љаојанга. И скоро ће онда наступити час, кад ће Јапан снаћи још ужасније разочарење и то о борби код Љаојанга. Порт-Артур зија још увек као страшна гробница јапанска, која их хиљадама гута а неда им да се од њега макну. Виде да је Порт-Артур орах тврда љуска, који поломише многе зубе, а не раздробише га, и виде, да и даље морају своје зубе ломити.

У данашњем чланку „Заставе“ оцртан је лепо стање око Љаојанга. Најновије вести сведоче, да се још увек крвава борба води око спољних руских утврђења. Види се да је Куропаткин имао потпуно право, кад је оно рекао, да ће рат отпочети, кад он хоће. И види се, да је одржао и ону своју реч, кад је рекао, и оно ће по Јапанце бити страшно. Познато је, да су Јапанци све своје успехе имали да припису својим топовима, тек кад су њихови топови тачним гађањем приморали Русе, да се повлаче, онда су јапански војници прелазили у напад. Јапанци су још у свом рату са Кинезима измерили тачно даљине те отуда у садашњем рату и пожњели толике успехе. Борба код Љаојанга доказује да су и Руси тамо премерили тачно даљине, и да својом концентрисаном топовском ватром недају Јапанцима да смештају на згодна места своје топове и да им ове уништују. Дакле крвава борба иде тек око привремених спољних утврђења, и Куропаткин најтачније извршује свој план. Кад Руси нанесу непријатељу ту огромне штете, повлаче се у главне своје позиције а каква се крвава борба води око спољних положаја најбоље сведочи данашњи брзојавни извештај из Љаојанга: Руси се од Аичанга повукли у најбољем реду. Борба се води већ од три дана. Нарочито је крвава борба код Ајпинга, **где су две јапанске батерије потпуно сметене.** Као што се види на бојишту наступа обрт а то најбоље сведоче и извештаји јапанских пријатеља, јер сад говоре кратко, стрепећи и хладно, а не гуде више сваковрсне измишљотине нит трубе славу и успехе јапанске. Важније вести ово су:

Борба око Љаојанга.

Куропаткин је у суботу послао цару Николи овај званичан извештај: Јапанци су у четвртак отпочели офензиву само против нашег источног оделења. Држи се да снага њихова на тој тачци износи две дивизије са јаком артиљеријом. Оба противника провели су ноћ у својим позицијама, која су од 3—5 километра удаљене једна од друге. Губитци наши износили су у петак 100 мртвих и рањених. Ноћ је мирно прошла не рачунајући мања чаркања Данас у зору отпочео је непријатељ офензиву дуж целог фронта.

Генерални лајтнант Сахаров послао је генералштабу у Петроград овај извештај у петак: Данас је непријатељ прешао у напад целог фронта. Јапанци су рано у јутру на свом левом крилу посели железницу према Хенчуанцу, Толунчаку и Ганцијанцу, пошто су потисли наше предстраже. У подне је непријатељска офензива на тој тачци престала. Пре зоре усредсредио је непријатељ против нашег левог крила код Анчанчана једну и по дивизију са артиљеријом, испред које су се наше предстраже повукле у своје главне позиције. Офензива непријатељска није била овде упорна. Наши губитци на јужном фронту износе 150 људи. Око 1/2 6 ујутру отпочела је артиљеријска ватра у југоисточном правцу. Око 6 сати развила се борба дуж целог југоисточног фронта претворила се у напад непријатељске пешадије против десног крила нашег положаја. Последњи напад оба јапанска батаљона против нашег десног крила одбијен је у 7 сати ујутру. У 11 сати пре подне наши су топови ућуткали непријатељску батерију код Туксинпа, која је бројала 24 топа, а особље њено и коњица која ју је пратила разбила се и раштркала се. Покушаји јапански да посред ватре наших топова, поново успоставе своје, нису пошли за руком. У 1 сат после подне учинио је непријатељ привидан напад на Кофинцу, док су откривена јака јапанска оделења у околини Лаудинтона. Наше чете прешоше у напад и потиснуше непријатеља према Накилутолу натраг. Губитци су наши били 300 људи. На источној страни отпочели су Јапанци офензиву зором и то дуж целе линије против нашег десног крила Наше предстраже повукле су се из напред поменутих позиција, које су сметале развијању топовске паљбе, у главне позиције. Рат који се водио на источној страни био је врло озбиљан. Долазило је до борбе са бајонетом. Изгубили смо преко 1000 људи и нисмо имали времена, да добијемо друге извештаје о току и појединостима даље борбе. Од подне пада

доста јака киша и Љаојангу и околини. Вода расте.

У Лондон је стигла из Ниучванга ова вест: На десном крилу јапанском стоји Куроки са пет дивизија, у центруму је генерал Ноцу са три дивизије, а на левом крилу генерал Оју са две дивизије. Снага јапанска броји свега 200.000 војника. Борбе у среду биле су само припрема. Јапанска је артиљерија подржавала паљбу, док пешадија под окриљем тешких топова није заузела згодне позиције за даљу борбу. У четвртак ујутру отпочео је општи напад, у петак је борба обновљена. При одашиљању брзојава изгледи су били у корист Јапанаца, јер је Куроки са својих пет дивизија делимице упао у руско лево крило. Јапанцима ће по свој прилици поћи за руком, да пресеку железничку везу 10 киломт. северно од Љаојанга. Јапанско лево крило и центрум теже против Ајпинга, која ће по свој прилици и заузети.

Из Токија, говорећи о почетку борбе, веле, како велика јачина руских позиција налаже Јапанцима, да врло систематично поступају и најтачније испитају све, с тога ће операције, које имају да се изведу страћити доста времена. За Курокија и Ноцуа већ су на путу нова појачања и то осма дивизија и друга топничка бригада, као и три резервне дивизије. Даље још јављају из Токија, како су у Инкау искрцана 26 тешких опсадних топова, који су однесени у Дашичао и 10.000 дрвених ковчега, у које ће се сместити пепео сагорелих лешина. За спаљивање мртваца код Љаојанга јапанска војна управа изнајмила је 800 кинеских кулија.

Вести из места и са стране.

Хоће да купи земљу.

„Будапешти Хирлап“-у јављају из Сегедина, како Савез Земљорадничких Српских Задруга у Загребу намерава, да покупује земљу од мађарских малих газда у околини Сегедина и у Јужној Угарској, те тамо да насели Србе из Угарске.

Нов царев указ.

Из Петрограда јављају, како је цар Никола поводом рођења сина му Алексија, издао нов указ, којим се наређује, да се за децу војника, који су рањени или су погинули а имају заслуга, установе из цареве благајнице а у име цара и царице по 50 стипендија на војним школама сувоземне и поморске војске. Осим тога имају се приходом од 2 милијуна рубаља, а у име царске породице потпомагати породице поменутих војника, односно васпитавати деца њихова.

Талијани се радују.

Из Шпаније стижу гласови, како се Талијани радују и од срца желе, да краљица Јелена роди сина и тако испуни топла жеља краљева. А лечничи већ тврде, да ће краљица у врло скорој будућности већ родити. Народ у Шпанији је у овај мах врло одан краљу своме, који — веле — сваким чином својим иде за тим, да помогне свој народ.

Главни савез српских земљорадничких задруга у Србији,

приређује девети конгрес српских земљорадничких задруга који ће се састати у Врању 29. августа ог. у 8 часова пре подне и трајаће до закључно 31. августа ог. Седнице конгреса држаће се у сали гостионице „Врање.“ На конгресу ће бити ове расправе и предавања: Мисли о фонду за пензије земљорадничке, од г. Јована Жујовића, државнога саветника; О сељачкон хлебу и задружним пећима, од г. др. Милана Јовановића-Батута, професора в. школе; О задружном облику, познатом под именом заједничке набавке намирница, и установама за то, од г. Михића Ј. Радовановића, професора в. школе. О рационалном свиларству, од г. В. Т. Катунца; учитеља; Задружни дух и живот код наших задругара, од г. Миана Љ. Поповића свештеника; О земљишним књигама (Grunbruch), од г. Драгољуба М, Јоксимовића, судије првостепенога суда у Београду. Сељаци спекуланти, од г. Сретена Данића учитеља; Окружни и обласни савези, од г. Славољуба Панића, учитеља.

Забаву с игранском

приређује 22. августа (4. септембра) ове године, у просторијама гостионице код „Винове Лозе“, вршачка српска омладина, уз пријатељско суделовање госпођице Зорке Живановића и г. Ивана Димића-Георгијевића. Улазна је цена од особе 1 круна 40 пот. Чист приход је намењен месном српском школском фонду и фонду за подизање споменика Јовану Стерији Поповићу. Почетак је тачно у $8^1/_2$ сахати у вече. I. део концерат са врло лепим и одабраним програмом, који се завршује са шаљивом игром: „Пола вина, пола воде“, од К. Трифковића. II. део: Игранка.

Цар Никола краљу талијанском.

На брзојав краља талијанског приликом рођења наследника Алексија, одговорио је цар Никола овим брзојавом: — „Сличну радост желим теби и твојој држави, Никола.“

Лажни петокрунаши.

У нашој вароши круже такођер лажни петокрунаши, које је врло тешко разазнати, пошто су врло слични правима а одаје их само то, што су лакши од правих. Полиција овдашња добила је била брзојав из Стоног Београда, да се тамо протурују јако лажни петокрунаши. Ова је онда упозорила новосадско грађанство, што је тај брзојав умножила и растурила међу грађане. Но при свем том њих више добили су такове лажне крунаше и то на пијаци, у крчми и главној трафици. С тога нека свако добро отвори очи.

Туча у султанову двору.

Из Цариграда јављају, како су се у султанову двору потукли Турци и Арапи и том приликом је рањен ађутант султанов Тарик Беј. Неки су ухапшени. За узрок овој тучи не зна се.

Кратке вести.

— Из Берлина поричу вест о томе, да ће немачки цар Виљем ићи у Румунију, да походи краља Карла.

— Неки листови доносе вест, како је кнез Никола црногорски рекао пред француским послаником на дворској једној свечаности, да је он последњи средњевековни кнез у Црној Гори. Према томе мисли се, да ће Данило бити већ уставан владалац Црне Горе.

— Једна кола брзог воза, што вози из Париза у Немачку, како јављају из Минхена, искочила су из шина, али један келнер повуче у тај мах за кочницу у невољи и воз стане, те није нико страдао.

— И опет јављају са много страна о пожару у Угарској: Било га је на више места у земплинској и шћепушкој жупанији.

Брзојави „Застави“.

Стигли 16. августа.

Руско-јапански рат.

Токио. Заузеће Порт-Артура изгледа теже но што се узимало. Овде влада велико разочарање, што се пад Порт-Артура отеже. Јапанци нису могли да заузму утврђење Инчау, већ шта више при разним покушајима бачени су натраг.

Љаојанг. Повлачење Руса од Анчанга извршено је у највећем реду. Борбе трају већ од три дана. Нарочито је жестока борба код Ајпинга, где су две јапанске батерије доведене у потпуну пометњу.

Вашингтон. Јапански посланик предао је америчкој влади ноту, у којој се вели, да ако се не разоружају руски убојни бродови у Шангхају, Јапан ће предузети мере, да зажтити своје интересе.

Петроград. Генерал Сахаров послао опширан извештај о најновијим биткама. Он се из Аншантанга лагано повукао у утврђене позиције. Најјачу борбу је имало лево крило. Руски јужни фронт изгубио 13. о. м. 200. Јапанци су одбијени с великим губитцима, којом је приликом десно крило руско прешло у напад. Јужни руски фронт је изгубио 400. И на источном фронту била је жестока борба са Јапанцима који су били бројно надмоћни. Руси су се повукли у утврђене позиције. Губитци јапански су веома велики јер су с великом жестином нападали. Један заробљени јапански официр скочио са стене и размрскао се.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 27. августа 1904. г. — Недељни извештај будимпештанске филијале Српске Банке са будимпештанске житне и продуктне берзе.

Време: Почетком недеље било је јако топло и суво, но при свршетку недеље биле су по целој земљи кише и холује, које ће како изгледа бити од помоћи сточној храни и ливадама, дочим кукурузу, који у опште рђаво стоји, како код нас, тако и у Аустрији, Румунији, Србији, Бугарској и Турској не могу ни најјаче кише више помоћи. Време у иностранству је исто тако као и код нас.

Жито: У иностранству: Почетком недеље посао је био особито жив и чврст. У Сев. Америци посао је, услед разне манипулације „хос“ — странке на New-York-ској и Чикаго-ској житној берзи био особито жив. Овај „хос“ уследио је из разлога, јер се држало да пшеница у најплоднијим пределима Сев. Америке врло рђаво стоји тако, да су на врат на нос покривали и куповали пшеницу на житној берзи. Крајем недеље посао је мирнији био и цене су нешто попустиле. У Енглеској био је посао почетком недеље, особито чврст како на терминској тако и на млинарској пијаци, дочим при концу недеље, на јефтиније америчанске нотице, цене су попустиле. У Француској је посао остао целе недеље жив и цене чврсте. У Немачкој посао је такођер био жив и цене су доста поскочиле из узрока, што њина жетва неће испасти како су држали. На свима континенталним житним пијацама продавала се пшеница са добром ценом а и продавци су били предусретљиви.

Жито код нас: Посао је ове недеље одпочео живо и млинови су, ради велике врућине и суше и ради чврсте и високе америчанске цене, куповали велике количине тако, тако су одмах почетком недеље плаћали 10 пот. скупље од прошле недеље. При свршетку недеље пак посао је попустио, јер су се млинеуздржавале од купа услед штрајка својих радника, пошто је посао престао радити и услед кише и хладног времена. Посао се једино дао спровести под условима, да се терети предају у доцнијим месецима, расуме се са јефтинијим ценама. Терети за „промт“ предавање нису се могли спровести. И тако је ова недеља свршавала са 20 пот. јефтиније од прошле.

Данас ефективно жито: 14.000 мтц. промета. Цене непромењене.

Данас се продаје готова стара и нова роба

Потиско жито 76—81 кила по 10.50—10·90; банатско жито 76—79 кила по 10·30—10.60; бачко жито 76—78 кила по 10.50—10·80; сремско жито 75—77 кила по 10·20—10.60; српско жито 78—79— кила по 10·30—10.50; румунско 80—82 кила 10.60—11.—; бугарско 78 кила по 10.50——10.70 К.; на три месеца у напред.

Раж: Почетком недеље плаћали су конзументи и местни шпекуланти до 8.25. Крајем недеље могло се получити само од К 7.90—8 — паритет Бпешта.

Јечам: Посао је омален, понуда слаба; за домаћу робу плаћало се до К 7.40, за страну робу до К 7.— 3 м. цариньено. Српски нови јечам такођер до К 7.— 3 м.

Зоб: Посао мирнији из узрока што се конзументи помажу са различитим сурогатима, као мекиње, вике, грворице и т. д. Плаћа се данас од К 7.10—7.50 каса.

Кукуруз: Штајнбрух и шпиритус фабриканти слабо се интересује, дочим за провинцију посао је био доста жив. Почетком ове недеље плаћао се до К 7.85; крајем недеље, на кишу, цене попустиле и плаћа се од К 7.35—7.50 паритет Бпешта

Репица нова: Купусара нотира К 11.50—12.—.

Репица банатска: К 11.——11.50.

Проја ситна: К 6.—6.50.

Термини нотирају данас: Жито за октобар 1904. г. К 10·70. За април 1905. 10.92 Раж за октобар 1904. г. К 8·18 Зоб за октобар 1904. г. К 7·18. Кукуруз за септембар 1904. г. К 7.36; Кукуруз за мај 1905. г. К 7·36; Репица за август 1904. г. К 12·—.

Ланено семе: Цена номинална К 10.——11.—.

Кудељно семе: Цена номинална К 10.50—11.50.

Црвена детелина: Нова роба од К 80—90.

Луцерна: Нова роба К. 70·——80·—

Пасуљ: Бели К 12·——13.— ab штација, шарен К 10·——10·50.

Маст 70—75·50.

Сланина, 3 ком. у 100 кгр. 59.50—60·— К.

Сланина, 4 „ „ 100 „ 56·——56.50 „

Шљиве: Српске гарнитуре, октобар-новембар ab Сава К 12——12.50. Босанске гарнитуре, октобар ab Брчка К $12^1/_2$.—13.—.

Српски узанс К. $9.^1/_4$—9.50 ab Сава. Српски 100 К. 12. до $12.^1/_4$ ab Сава. Српски 85 К 17.—$17.^1/_4$ ab Сава. Босански узанс К $8.^1/_4$—$8.^3/_4$ ab Брчка. Босански 100 К $11.^1/_4$—$11.^3/_4$ ab Брчка. Босански 85 К $16.^3/_4$—17.— ab Брчка.

Пекмез нови: Српски октобар—новембар ab Крагујевац К 11.——11.50. Босански октобар—новембар ab Брод К 12·50—13.—.

Све цене се подразумевају по 50 кила робе у крунској вредности.

Оделење за робу будимпештанске филијале Српске Банке деоничарског друштва, IV. Váczi utcza 34. szám.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Ј. НЕДЕЉКОВИЋА

У ШИДУ

потребује вештог помоћника, који говори српски и немачки. 822 1—1

КО БИ МОГАО повољно оженити вишег чиновника? Исти је 42 године стар, честит, имућан и наклоњен домаћлуку. Озбиљне понуде са описом околности управити на администрацију »Заставе« под »Самац Београђанин«. 823 1—3

Хамлет из Тускулума.

Новела **Рихарда Фоса.**

Пре неколико десетина година живео је у Тускулуму неки Симеон Сантис Абручанин, као чобанин код кнеза Алдобран домија, који је тада био господар Тускулума Тај Симеон био је врло чудноват, скоро полудивљи човек, врло грубе нарави и тако огромне телесне снаге, да је, како веле, могао у јарости живу козу растргнути — у опште у његовом карактеру било је доста животињских особина.

Кнежев настојник нађе га једног дана у Фраскати на тргу, где је био дошао с једном гомилом неапољских жетелаца, који су ишли у римску околину у жетву, учини му се добар за чобана и науми да га погоди. После читава два сата цењкања и погађања, при чему се Симеон тако био ражљутио, да у мало што није пробо настојника ножем, једва се најзад погоде. За извесну количину кожа и неколико шкуда годишње, обвеже се Симеон да чува кнезу козе те године. Сем тога добијао је и известан проценат од сира, који је спремао за продају; за сваку козу пак, која би пропала у провалије или је растргли зверови, после му се од плате одбијало.

Симеон, пошто се погоди, прими стадо, па отиде на један усамљен брег, на коме су биле неке старе развалине, али које су странци врло ретко похађали, и пошто преброји козе и да свакој засебно име, задовољан с пашњацима, отпочне своју пастирску дужност. Колибе није градио. Дању је лежао овде онде на сунцу, а у вече би наложио где год на каквом заклонитом месту ватру, скувао вечеру, вечерао, па би се онда извалио поред ватре и тако би ноћ провео. Кад-кад му је падала на памет и његова млада и лепа жена, која је, како су му у последње време причали, опет ступила у љубавне односе са њеним пређашњим љубавником Марком Маријани. Кад му дођу таке мисли, онда побесни, очи му се закрваве, на уста му удари пена и од једа стане туђи своје псето, које је по имену љубавника своје жене, назвао Марко; једну лепу козу пак по имену женином звао је Лаурина. У беснилу своме налазио је највеће задовољство у том, да натутка Марка на Лаурину, па да га онда на мртво име испребија. Година дана прође, како је Симеон дошао у Тускулум с дана на дан бивало му је све теже и несноснје, како који дан, долазили су му све гори и гори гласови о жени, и он се напослетку одлучи, да је по што по то к себи доведе. Узме осуство на неколико недеља, нађе себи за то време заменика и крене се на пут. После кратког времена врати се у Тускулум са својом лепом и као капља младом, али бледом и слабом женом, која донесе са собом на леђима и једно скоро рођено дете.

Дете беше мушко, име му је било Салватор.

Дотле Симеон није имао нарочитог стана. Становао је које где у зидинама ове старе разорене вароши; или у пространим ходницима амфитеатра; или у приземним просторијама грчког позоришта; или у тако званој „вили Цицероновој"; или најзад у шупљини каквог старинског надгробног споменика. Ове станове, угодне само за скорпије, змије и гуштерове, не би Симеон извесно ни сад мењао и ако су с њим били још жена и дете, с којима је он — узгред да напоменем, врло нечовечно поступао, да му настојник, кога је дирнуло бедно стање ове сироте жене и детета, није одредио за стан једну кућицу, која се налазила на врх брега — негдашњем форуму — између „виле Цицеронове" и грчког позоришта, и служила је некад као стражарница, а подигнута је на зидинама неке старе римске грађевине још онда, кад је Луцијан Бонапарта заповедио, да се ова старинска варош откопава Испред кућице био је диван изглед на све стране. С једне стране пружио се читав венац већих и мањих брегова обраслих дивним зеленилом, с друге огромни кршеви абручки, а у даљини једва се могла догледати вечито зеелена морска обала. Између Абруче и мора право према тускулском брегу пружају се дугачке Албанске планине са величанственим врхом Rocca di Papa; а у подножју њиховом блиста се дивно као кристал бистро Албанско језеро, чије су обале окићене са неколико варошица. Овде у тишини међу овим старим развалинама растао је мали Салватор готово без икаква додира с другим људима. Да околина има одсудног утицаја на развитак човечијег карактера, то се на Салватору најбоље показало. Усамљеност и готово никакав додир с други људима учинили су, те је постао сетан и меланхоличне нарави. Био је врло лепа и нежна лица с црном кудравом косом и великим црним очима. Симеон је врло сурово поступао са својом женом, Салваторовом матером. Није било дана, кад је ни е тукао и злостављао. Зашто је он то чинио, то нам је већ у неколико познато. Салватора је овако поступање Симеоново према његовој матери, до срца болело. То изазове код њега с једне стране страшну мржњу према оцу, а с друге удвостручи љубав према матери. Кад би Симеон недељом у вече дошао пијан кући,, и по обичају напао туђи и злостављати жену, мали Салватор не могући срцу одолети, стао би пред матер, у намери да је одбрани, и подигао би претећи песнице на Симеона; сирота мати, бојећи се да и њега не постигне иста судба, која и њу, узела би га тада у наручје, изнела напоље и затворила врата за њим. Симеон је тада са још већом жестином на њу нападао а Салватор, коме је јецање материно срце парало, лупао би у врата и гушећи се у сузама викао колико га глава доноси: „Мати! Мати! Отвори!" — док не би од умора пао на праг и заспао. Тек око по ноћи изиђе Лаурина на поље пошто се предходно увери да Симеон тврдо спава, узме Салватора на руке, унесе га унутра и мете на постељу, па пошто га неколико пута пољуби и Богу се помоли за његов живот, легне и сама да спава. Ето у таким околностима живео је и развијао се млади Салватор.

(Наставиће се.)

Тражим за моју гостионицу

ПИПНИЧАРА или ЗАКУПНИКА;

прво му је нужно кауцију до 1000 круна имати, уједно месарењу вичан бити, те говорити српски, немачки и мађарски.

Понуде ваља слати:

ЂУРИ ЂУРЂЕВИЋУ,

трговина миродија, кратке и мешовите робе.

798 3—3 **ЧЕПИН** (Славонија).

Ad С. О. $\frac{4988}{1321}$ ex 1904. и С. О. $\frac{4989}{1322}$ ex 1904.

Стечај.

Сходно одлукама саборскога одбора од долеозначеног дана и под горњим бројевима, овим се расписује стечај, ради попуњења двају вежбеничких места код књиговодства и благајнице срп. нар. фондова и закладâ са платом од 1000 крунâ годишње за свако место с тим, да се та места привремено од 1. октобра 1904. год. до 30. септембра 1905. године попуњавају.

Молитељи на ова места имају односним исправама о православној вероисповести и српској народности, теоретском оспособљењу за књиговодство (нарочито успешно апсолвирање трговачке школе) знању језика и досадашњој служби и владању снабдевене молбенице своје поднети саборском одбору најдаље до 7. (20.) септембра 1904. год.

Из седнице срп. прав. нар. црк. саборског одбора, држане у Карловцима, 10. (23.) јунија 1904.

Председништво

804 3—3 срп. прав. нар. црк. саборског одбора.

Дражбени оглас.

На основу закључка црквене скупштине и одобрења епархијске управе, расписује се дражба на мањак, за оправку св. цркве самошке, која ће се 17. августа 1904. у 9 сати пре подне држати.

Прорачун је:

1. Зидарски посао с материјалом —	2935·56
2. Патосање св. цркве шестоуголном цигљом I. врсте с додатком другог материјала — — — —	816·—
3. Каменорезачки посао — — —	78·—
4. Столарски посао с материјалом подузимача — — — — —	283·36
5. Бојадисарски (молерски) посао с материјалом — — — —	901·74
Укупна свота —	5014.65

Дражбовати може свако, ко 10% пишманлука положи, што ће се подузетнику, и даље као јамчевина задржати.

Општина задржава себи право поверења према подузетнику.

За зготовљен план и прорачун има подузетник црквеној општини $1^1/_2$% од утврђене своте при лицитацији предати.

Прорачун може се сваки дан код потписаног председништва видети.

У Самошу 9. августа 1904.

Тоша Предић перовођа. **Марко Топалов** 797 3—3 председник.

Српским родитељима!

Јављамо пошт. српским родитељима, који желе децу своју дати у Будимпешту у »Интернат српског девојачког васпиталишта Женске Задруге Свете Мајке Ангелине«: да је Управни Одбор задруге поводом тим, што је врховни патрон васпиталишта, Његова Светост преузвишени Г. српски патријарх Георгије Бранковић, као добротвор задруге, преузео да доживотно плаћа васпиталишту нашем стан, — снизио годишњу пристојбу питомица са 900 круна на 800 круна, даље да ће се две питомице, обзиром на сиромашније стање њихових родитеља, примити у васпиталиште за половину пристојбе т. ј. за *400* круна годишње.

Ако би пак наша задруга стекла још и више племенитих добротвора и дошла завештаним закладама у тај положај, да може снизити годишње пристојбе питомица и држати сиромашне, даровите питомице сасвим бесплатно, — учиниће чим то буде могуће.

За управитељицу васпиталишта, изабрана је угледна Српкиња гђица Милица пл. Борота, дипломирана професорка немачког, француског и енглеског језика, која ће са префектицама васпиталишта, уз наставу и васпитање, држати питомице под својим сталним надзором у васпиталишту и ван њега пратећи их у школе, у цркву и на шетњу.

У интернат се примају за школску год. 1904/5. десет питомица, а по могућности више под условима, које смо програмом васпиталишта о Ђурђеву дне 1904. г. објавили. Пријаве прима до 2-ог септ. о. г. Управни Одбор Женске Задруге. (Budapest, IV. Zöldfa u. 19.)

ОЛГА С. ЈОВАНОВИЋА

819 1—1 председница.

ПАМУКА И МЕШОВИТЕ РОБЕ ТРГОВИНА

ДАШЕ ГРУЈИЋА

У СОМБОРУ

800 2—3

потребује истој струци вична млађа спомоћника који осим српског још мађарски и немачки говори има првенство.

Ступање по међусобном договору.

БИЉНИ БАЛСАМ

за фарбање седе косе

фарбање

● БЕЗ ТУЂЕ ПОМОЋИ. ●

Добија се код **Ђорђа Максимовића**, *фризера и парфимера у Марјенбаду (Чешка)*.

Цена једне флаше: 2 форинта.

Израђујем и Бароке, Курјуке од косе.

Adresa: **Georg Maksimović**, Friseur & Parfumeur Kaiserstrasse, Haus London, **Marienbad** (Böhmen).

392 27—50

Red Star Line, Antwerpen

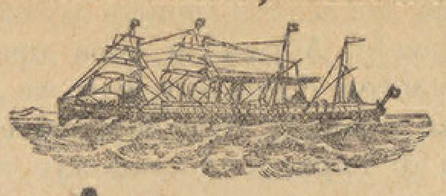

у Америку.

Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и Филаделфију. — Добро препитање. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња.

Извешћа даје: 336 65—

Red Star Line. „Wien, IV. Weyringergasse 8.“

ИЗДАВАЊЕ ГОСТИОНИЦЕ!!!

ПОД ЗАКУП.

Велика **гостионица у Каменици** издаје се од 1. јануара 1905. г. почевши на једну или више година под закуп.

Расправа тога ради одржаће се 27. септембра п. р. о. г. у властелинској писарници у Каменици.

806 3—3

УПРАВА

властелинства грофа Карачоња.

ПОТРЕБУЈЕМ

● 2 ШПЕЦЕРАЈСКА ПОМОЋНИКА ●

који су у радњама ове струке сервирали и поред српског говоре потпуно немачки и мађарски. Ступање одма или за 14 дана. 802 3—3

ЈОВАН ПОПОВИЋ

у ПАНЧЕВУ, „код 2 Арапина“.

КЊИГОВОЂУ

тражи Српска народна штедионица као задруга у Земуну.

Услови: мора потпуно разумети послове честичарских задруга, бити способан за састав биланце, уредан, тачан, вредан, вешт у српском и немачком језику у речи и писму, Србин.

Почетна плата 1000 круна.

Рок писмене пријаве 15. септембра т. г. Наступање службе 1. октобра т. г.

Светозар Николић, управитељ. **Др. Ј. Радивојевић**, председник.

738 3—3

* Необиђимо свога! *

Д. ЈАСНИЋ

→ НОВИ САД, ←

житна пијаца број 16.

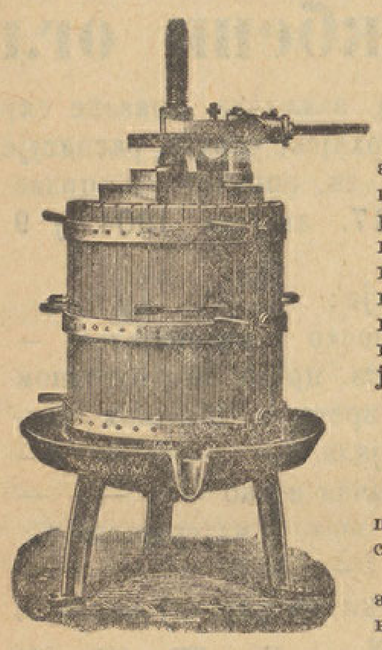

Препоручује пошт. г.г. велепоседницима, Управама Манастирским економима, земљорадницима, као и земљорадничким задругама, своје стално стовариште разних пољопривредних машина, као: разноврсних сечки, крњача, сечкалица за репу, прекрупача за зрна и клипове, сејачица, тријера за ређење жита, преса за грожђе, муљала, ветрењача, геплова, плугова, кантарева итд. као и: разних техничких ствари за паковање машина, шина за бубањ и шрофове за то, композиције, кајиша главних и разних врста осталих кајиша, асбест папира, зејтина, масти, тавота и коломасти, калафона, кудеље, кучина, нитова и платли; сва у опште што треба при оправци једне машине и о вршидби.

АПОТЕКА 605 11—12

по министарској наредби.

Као пољопривредне машине тако исто и вршаће машине и све остале ствари што имадем на стовариштy, продајем уа солидно утврђене фабричне цене, а послуга је тачна и брза.

Надајући се да ће ме браћа Срби ради уверења свога својим штов. налозима удостојити и уверати се о свему томе, као што су то много већ њих учинили и у своје време изнећу на јавност њихове похвале задовољства.

Са особитим поштовањем

Д Јаснић.

По високој кр. земаљској влади проглашена лековитом водом рудницом

чиста алкаличко-муриатичка

Апатовачка киселица

није само најбоље и најздравије

столно пиће

него је и најкориснија и најгласовитија

лековита вода

која је од првих лијечничких ауторитета препоручена и дјелује ненадкриљиво код болести желудца, плућа, грчевана, разних катара, астме, мјехура, каменца, хемероида (златне жиле), натеклих и зрнатих јетара, жгаравице и разних женских болести. 162 47—100

Одликована са 13 златних и сребрних колајна.

„Управитељство врела Апатовачке киселице“

Загреб, Илица број 17.

Добива се у свим лекарнама, трговинама миродија, рестаурацијама и гостионама.

ЗАШТО СЕ ПАТИТЕ?

кад имате сигурног лека за све и ма каквих заразних рана, ма исте од куд потекле, а да се избегне увек тешко и опасно оперирање — употребом једнно права апотекара **A. Thierry-a**

CENTIFOLIA-МАШЋУ.

Trade Mark. Registriert. Schutzengel-Apotheke des A. THIERRy in Pregrada.

Ово средство, које садржи у себи изврсну снагу за извлачење при најтежим и застарелим ранама од којих пати човечанство, досад је показало најлепшег успеха при употреби. Ова маст лечи ране и умањује болове а прави се из црвене руже „**rosa centifolia**“, која садржи у себи чудновато природну и лековитост у свези са другим припознатим лековитим деловима.

Ова се маст употребљује код: рђавих грудних болести породиља, против тврдоће груди у дојиље, против ротлауфа, против немања млека, код свију старих озледа, отворених ногу и костију, код рана од удара, убода, пуцања и пригњечења; при уклањању страних материја, као стакла, трна, сачме, песка итд. код свију знојења, карбункла, израштаја, па и рака; против глиста, при гнојењу ноктију, код рђавих ногу од многог хода, кад се опече ма којом приликом, код промрзлости чланака, кад болесници од многог лежања израђаве, отока врата, зујање ушију, кад се деца разране итд. итд.

Ова маст што старија, то изврсније дејствује!

Препоручује се, да свака породица има залихе овог јединог средства за предохрану. — Мање од две тегле не разашиље се. Разашиљање бива једино поузећем или кад се унапред новац пошље. Коштаје заједно са поштарином, товарним листом, паковањем 2 тегле 3 К.

Опомињем, да се не купује подражавања без дејства и молим тачно, да се пази, да на свакој тегли буде горња заштитна марка и фирмом: „**Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada**“ урезана. Свака тегла мора бити увијена са упутством за употребу, а иста такођер мора имати заштитну исту марку.

Једино место за набављање:

Schutzengel-Apotheke des A. Tierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austrija

Где нема стоваришта, нека се управо мени јави и адресира: **An die Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.** 1049 58—

ЦИРКВЕНИЦА.

Хрватско Приморје.

Морско купалиште климатичко лијечилиште. Ради плићине мора, особито згодно за непливаче и дјецу. Дневно најмање пет пароброда у Ријеку и Нови-Сењ. Удобна свратишта. Чисти приватни станови. Цијене прама свим кесама. Обавијести даје с највећом приправношћу безплатно.

Друштво

696 8—10 за пољепшање Цркве́нице.

ДОБРО СТАРО КУЋЕВНО СРЕДСТВО

које би требало да буде у свакој породици јесте свуда познат и опробљан

Ернста Хеса „Eucalyptus“

гарантиран чист, већ од 12 година управо из Аустрије поручиван природни производ.

У Немачкој и Аустро-Угарској законом заштићено. Јефтина цена од 1 кр. 50 пот. За оригиналну флашу која је ради употребе издашна омогућава свакоме набавку тог средства за повраћај здравља и сачувања од болести.

Преко 1500 захвалница и признања

добио сам без захтева од оздрављених лица, који су патили од

севотина, крсто-грудо-кратобоље, подагре, недовољног дисања, кијавице, главобоље, бола унутарњих нежних органа, старе ране, болести коже итд

Не треба пропустити, а да се не поручи врло важна књига у којој су тачно описани Еукалиптус-препарати и како се исти имају употребљавати при описаним болестима. Сваком болеснику достављам на захтев ову књигу бесплатно, у којој сам дао отштампати количину сведочаба оздрављених лица.

Треба тачно пазити ↓↓↓↓↓↓ ↓↓↓↓↓↓ на заштитну марку

Клигентал у Саксонској.

ERNST HESS

Eucalyptis-Importeur.

Стоваришта у Будимпешти: **Josef v Török**, Apotheker, VI, Király-utcza 12. und Andrássy út 26. **J. Lederer**, Apotheke, „zum König von Ungarn,“ V., Erzsébettér. Marokkói-utcza 2. **Dr. Alexander Rosenberg**, Apotheke „zum Stern“, VIII. Kerepesi-út 43. **Edmund Eibach**. Apotheke „zum heil. Bartholomäus“, VI. Andrássy-ut 55. **Dr. Emil Buday**, „Stadt-Apotheke“, IV. Váczi-utcza 34. **J. Raditz**, Apotheke „zum weissen Kreuz“, IV. Fővám-tér 6 Apotheke „**zum Schwan**“, Aréna-ut 124. **Vilhelm Kerpel**, Apotheke „zum weissen Adler“, V. Lipót-körút 23. **Coloman Kriegner's** Apotheke „Üllői-út 68. 78 25—26

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду